

برنامه ریزی مبتنی بر سناریو

(پیوند بین آینده و راهبرد)

مؤلفان:

متس لیندگرن و هانس باندولد

مترجمان:

خلیل کولیوند و ابراهیم ایجادی

انتشارات دانشگاه فرماندهی و ستاد ارتش جمهوری اسلامی ایران

۱۴۰۱

سرشناسه	: لیندگرن، مت، ۱۹۵۹ - م. Lindgren, Mats
عنوان و نام پدیدآور	: برنامه‌ریزی مبتنی بر سناریو (پیوند بین آینده و راهبرد) / مولفان مت، لیندگرن و هانس باندولد؛ مترجمان خلیل کولیوند و ابراهیم ایجایی.
مشخصات نشر	: تهران: ارتش جمهوری اسلامی ایران، دانشگاه فرماندهی و ستاد آجا، انتشارات دافوس، ۱۴۰۱.
مشخصات ظاهری	: ۲۱۳ ص.
شابک	: ۹۷۸۶۲۲۵۳۵۰۰۳۸
وضعیت فهرست	: فیبا
یادداشت	: عنوان اصلی: Scenario planning : the link between future and strategy, 2002.
موضوع	: برنامه‌ریزی راهبردی-تصمیم‌گیری Strategic planning - Decision making
ارتباط در مدیریت	: ارتباط در مدیریت - Communication in management
شناسه افزوده	: بندھولد، هانس Bandhold, Hans
شناسه افزوده	: کولیوند، خلیل، ۱۳۶۰ - مترجم
شناسه افزوده	: ایجایی، ابراهیم، ۱۳۵۳ - مترجم
شناسه افزوده	: ایران، ارتش، دانشگاه فرماندهی و ستاد، انتشارات دافوس
شناسه افزوده	: Iran. Army. Command & Staff university. Dafoos Publisher
ردہ بندی کنگره	: HD۳۰/۲۸
ردہ بندی دیوبی	: ۶۵۸۴۰۱۲
شماره کتابشناسی ملی	: ۹۰۰۵۷۲۶

عنوان: برنامه‌ریزی مبتنی بر سناریو (پیوند بین آینده و راهبرد)

مؤلفین: مت، لیندگرن - هانس باندولد

مترجمین: خلیل کولیوند - ابراهیم ایجایی

ویراستار: زهرا قلخانبار

طرح روی جلد: خلیل کولیوند

ناشر: انتشارات دافوس

شمارگان: ۱۰۰۰

تعداد صفحه: ۲۱۳ ص

تاریخ نشر: پاپیز ۱۴۰۱

چاپ اول

چاپ و صحافی: مدیریت چاپ، انتشارات و فصلنامه دانشگاه فرماندهی و ستاد آجا

قیمت: ۶۵۰,۰۰۰ ریال

نشانی: تهران، میدان پاستور، خیابان دانشگاه جنگ، دانشگاه فرماندهی و ستاد آجا، انتشارات دافوس

www.casu.ac.ir

۰۲۱-۶۶۴۱۴۰۸۶ - ۰۰۱۴۱۹۶۶ - ۰۰۱۴۱۹۶۶

مسئولیت صحت مطالب بر عهده مترجمین می‌باشد.

کلیه حقوق برای دافوس آجا محفوظ است. (نقل مطالب با ذکر مأخذ بلامانع است).

۹	..... پیشگفتار:
۱۱	..... مقدمه
۱۵	..... فصل اول چرا برنامه‌ریزی مبتنی بر سناریو مورد نیاز است؟
۱۷	..... کاوش برای انعطاف‌پذیری راهبردی (بر خواستن پویای راهبردی):
۱۹	..... یادگیری - سرعت یادگیری:
۲۱	..... قابلیت پاسخگویی راهبردی
۲۳	..... نظریه پاسخ راهبردی
۲۴	..... انعطاف‌پذیری راهبردی به چه معناست؟
۲۵	..... معنا بیشتر از چیزی است که ما فکر می‌کنیم!
۲۷	..... مقایمی عملی برای مدیران در محیط‌های پیچیده با تغییرات سریع:
۲۹	..... آیا شرکت‌ها بر موارد ضروری تأکید می‌کنند؟
۳۴	..... نیاز هست و موقعیت‌هایی وجود دارد:
۳۷	..... فصل دوم بررسی مقدماتی:
۳۸	..... سناریوها و برنامه‌ریزی مبتنی بر سناریو چیست؟
۳۹	..... سناریوها و آینده‌های دیگر
۴۱	..... برنامه‌ریزی سناریو: ابزار یادگیری و ابزار برنامه‌ریزی
۴۴	..... برنامه‌ریزی مبتنی بر سناریو: پیوند بین آینده‌پژوهی و راهبرد
۴۷	..... چرا سناریوها قادر تمند هستند اما به طور گسترده اعمال نمی‌شوند؟
۴۸	..... حداقل چهار دلیل برای این وجود دارد:
۴۹	..... چه چیزی یک سناریوی خوب را تشکیل می‌دهد؟
۵۰	..... توسعه سناریوها:
۵۰	..... راه‌های توسعه سناریوها
۵۱	..... تاریخچه مختصری از برنامه‌ریزی مبتنی بر سناریو
۵۲	..... آینده‌پژوهی:
۵۴	..... راهبرد:
۵۶	..... برنامه‌ریزی مبتنی بر سناریو
۵۸	..... چارچوبی برای پادشاهی آینده:

ردیابی (باز بودن چشم و گوش):	59
تجزیه و تحلیل: واقعأً چه اتفاقی می افند؟	60
تصویربرداری: رؤایاهای خود را زنده کنید	60
تصسیم‌گیری: انتخاب و رد کردن	61
بازیگری: حضور و یادگیری	62
برنامه‌ریزی ستاریو و رهبری	63
پارادوکس‌ها در برنامه‌ریزی مبتنی بر ستاریو	65
چه زمانی می‌توان از تکنیک‌های ستاریو استفاده کرد؟	67
فصل سوم برنامه‌ریزی مبتنی بر ستاریو در عمل	69
تایدا روشی برای برنامه‌ریزی مبتنی بر ستاریو:	70
آماده‌سازی:	71
هدف از فرآیند برنامه‌ریزی مبتنی بر ستاریو	71
آگاهی از خطر / نیاز به تجدیدنظر	72
تفکر جدید - تغییر پارادایم	72
توسعه کسب و کار - توسعه مفهوم	73
توسعه راهبرد - توسعه سازمانی	74
وظایف و پیش‌نیازها	75
تعريف سؤالات مهم	76
افق زمانی	77
تعريف گذشته و حال	77
ردیابی	79
دیدگاه: بیرون - درون:	79
نحوه شناسایی روندها	81
روش‌های دیگر برای شناسایی و راستی آزمایی روندها	83
رصد رسانه	83
دلفی	84
پنل خبرگان	84
تجزیه و تحلیل	84

۸۶	تجزیه و تحلیل روابط متقابل بین روندها
۸۸	ساختن ستاریوها
۸۹	خط زمانی
۹۰	ستاریوها و عدم قطعیت‌ها
۹۴	رهنمودهایی برای ارتباط ستاریویی مؤثر
۹۵	جرائمی که امروزه رسانه‌ها بر آن تأکید دارند بر دو نوع است:
۱۰۰	تصویربرداری
۱۰۱	چشم انداز چیست؟
۱۰۳	چگونه یک چشم انداز ایجاد کنیم
۱۰۳	سمینار چشم انداز
۱۰۴	ایجاد چشم انداز
۱۰۵	بررسی‌های واقعیت
۱۰۵	چشم انداز چالش برانگیز
۱۰۶	راهبردها، اهداف و اقدامات حمایتی
۱۰۶	تصمیم‌گیری
۱۰۷	ایجاد راهبردها
۱۰۷	روندها به عنوان ورودی برای ایجاد راهبردها
۱۰۹	ستاریوها به عنوان ورودی برای تولید راهبردها
۱۱۱	خوشبندی ایده‌ها در راهبردهای اولیه
۱۱۲	ارزیابی
۱۱۴	تجزیه و تحلیل تأثیر متقاطع و نمودارهای حلقه علی
۱۱۶	تحلیل‌های تکمیلی
۱۲۰	چگونه کار آینده‌نگر مستمر را سازماندهی کنیم
۱۲۲	آماده‌سازی
۱۲۳	ردیابی
۱۲۴	تجزیه و تحلیل
۱۲۵	چشم انداز تحقیق ناپذیر:
۱۲۶	تصمیم‌گیری

کشگری:

۱۲۶	.....	فصل چهارم اصول تفکر سناریو
۱۲۹	.....	هفت اصل سناریو اندیشه:
۱۳۰	.....	اصل یکم: برای خود یک جعبه ابزار تهیه کنید
۱۳۱	.....	اصل دوم: با احتیاط از مغز خود استفاده کنید:
۱۳۸	.....	اصل سوم: تفکر دراماتیک
۱۴۰	.....	اصل چهارم: در آینده فکر کنید
۱۴۱	.....	اصل پنجم: به عدم قطعیت‌ها فکر کنید
۱۴۲	.....	اصل ششم: در سامانه‌ها فکر کنید
۱۴۶	.....	اصل هفتم: به بازیگران و حرکت‌ها فکر کنید
۱۵۱	.....	فصل پنجم اصول تفکر راهبردی
۱۵۵	.....	اصل یکم: به پارادوکس‌ها فکر کنید
۱۵۶	.....	اصل دوم: تفکر در چشم اندازها
۱۵۸	.....	اصل سوم: تفکر در پارازیت‌ها
۱۵۹	.....	اصل چهارم: در زمان فکر کنید
۱۶۰	.....	اصل پنجم: تفکر در منابع
۱۶۱	.....	اصل ششم: تفکر در زندگی روزمره
۱۶۲	.....	اصل هفتم: تفکر در آزمایش‌ها و شرط‌بندی‌ها
۱۶۳	.....	ضمائیم - پیوست‌ها
۱۶۵	.....	پیوست ۱: روش‌ها
۱۶۶	.....	پیوست ۲: واژه‌نامه
۲۰۰	.....	
۲۰۱	.....	منابع

سال‌های اول هزاره جدید بهوضوح نیاز به آمادگی برای اوضاع غیرقابل کنترل اشاره کرده است. خطرات عدم انجام این کار پس از یک رقابت جنون‌آمیز در بازارهای سهام جهان نشان داده شد. سهام ICT^۱ و مخابرات هر هفته به بالاترین حد خود می‌رسید، اما یک سال بعد بسیاری از آن‌ها به پایین‌ترین سطح تاریخی خود رسیدند.

آیا می‌توان رکود ۲۰۰۱-۲۰۰۲ را پیش‌بینی و برای مواجه با آن آماده شد و یا حتی امکان سرمایه‌گذاری در آن شرایط و اوضاع وجود داشت؟ بسیاری از اتفاقات غیرقابل تصور نبود. می‌شد مشکلات بالقوه راهاندازی کاربرهای نسل سوم را تصور کرد که قبلاً در سال ۲۰۰۰ بهوضوح قابل پیش‌بینی بود، زمانی که دولتهای اروپایی از رقابت کاربرهای نسل سوم پول زیادی به دست آوردند. این می‌توانست زنگ خطری برای همه افراد درگیر و شرکت‌های مربوطه باشد. قیمت‌های دیوانه‌کننده در دامنه تجاری در سال‌های ۱۹۹۹ و ۲۰۰۰ نشانه دیگری بود که توسط برخی سرمایه‌گذاران شجاع بهدرستی تفسیر شد و رقابت جهانی بازار سهام در دهه ۱۹۸۰ و همچنین بحران‌های پس از آن، با استفاده از نظریه موج بلند اقتصادی ساده قابل پیش‌بینی بود.

برنامه‌ریزی مبتنی بر سناریو ابزاری قدرتمند برای پیش‌بینی و مدیریت تغییرات در سطح صنعت یا سطح محیط راهبردی است و تفکر سناریویی، چشم‌انداز راهبردی لازم در محیط پرتلاطم کسب‌وکار امروزی است. تفکر سناریویی که در برنامه‌ریزی سناریو گنجانده شده است تقریباً در هر مبحث مربوط به امور راهبردی در مشاغل امروزی مفید است. برنامه‌ریزی سناریو محور بهوضوح پیوند بین تفکر آینده و اقدام راهبردی، بین آینده‌سازی خلاقانه، نوآورانه، تخیلی و برنامه‌ریزی راهبردی است. از آن طرف برنامه‌ریزی راهبردی یا راهبرد بدون تفکر سناریو، کم و بیش بی معنی است.

در این کتاب، هدف ما معرفی مفاهیم سناریو‌اندیشی و برنامه‌ریزی سناریو و ارائه مفاهیم، الگوهای و ابزارهایی برای بازگرداندن آن‌ها به شرکت‌های خود است. این امر مبتنی بر تقریباً دو دهه تجربه برنامه‌ریزی سناریو بهعنوان یک ابزار راهبردی است که ما را به عنوان مشاور شرکت‌های

چندملیتی، متوسط و همچنین دولتها و سازمان‌های غیردولتی در این رویکردها راهنمایی کرده است.

ما همچنین می‌خواهیم از این فرصت استفاده کنیم و از مشتریان و همکارانمان در کالج کاربوس فیوچر^۱ برای گفتگوهای الهام‌بخش بی‌شمار تشکر کنیم. ما همچنین می‌خواهیم از خانواده‌های خود برای درک و حمایت آن‌ها در طول مدت نوشتن کتاب تشکر کنیم. امیدواریم که شما به عنوان یک خواننده از آن استفاده کنید و نظرات خود را با ما در میان بگذارید.